

DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2023.3.4>

УДК 378.013.42-051(045)

Наталія Кучер

ORCID ID 0000-0002-7482-3259

аспірантка кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов
й інформаційно-комунікаційних технологій,
Київський національний лінгвістичний університет,
вул. Велика Васильківська, 73,
03150 Київ Україна,
natalikucher2012@gmail.com

ПІДГОТОВКА СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ДО ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ: ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов підготовки соціальних педагогів до проєктної діяльності в післядипломній освіті. Визначено педагогічні умови підготовки соціальних педагогів до проєктної діяльності як чинники, обставини, необхідні й достатні для організації і проведення такої підготовки. Виокремлено основні педагогічні умови: оновлення змісту курсів підвищення кваліфікації інноваційними модулями, що забезпечують когнітивну основу готовності соціальних педагогів до проєктної діяльності; вмотивованість соціальних педагогів до впровадження проєктної діяльності у соціально-педагогічну роботу; використання інноваційних технологій у процесі соціально-педагогічної роботи; підвищення ефективності методичного супроводу підготовки соціальних педагогів у післядипломній освіті. Визначені педагогічні умови забезпечують ефективний розвиток професійної компетентності соціальних педагогів і спрямовують їх на подальше професійне зростання. Наведено результати опитування соціальних педагогів по їх відношенню до проєктної діяльності. Встановлено, що більше половини респондентів на курсах підвищення кваліфікації були ознайомлені з елементами проєктної діяльності, незначна частина соціальних педагогів отримала інформацію про специфіку проєктної діяльності під час неформальної освіти: вебінарах, майстер-класах. Доведено, що реалізація визначених педагогічних умов потребує оновлення освітньо-професійних програм підготовки соціальних педагогів в закладах та установах вищої і післядипломної освіти, використання інноваційних педагогічних технологій у процесі підготовки, внесення новоутворень у традиційну систему навчання соціальних педагогів на курсах підвищення кваліфікації.

Ключові слова: *готовність до проєктної діяльності; педагогічні умови; підготовка; післядипломна освіта; проєктна діяльність; соціальний педагог.*

ВСТУП

Сучасна підготовка соціальних педагогів відрізняється постійною трансформацією соціально-педагогічної діяльності, водночас система формальної освіти, її зміст не мають достатнього потенціалу для забезпечення соціальної сфери висококваліфікованими фахівцями. Варто зазначити, що в українській післядипломній освіті залишається невирішеним питання вузької професіоналізації соціальних педагогів і переорієнтації їх підготовки відповідно до виникаючих потреб цільових груп населення.

Огляд проблеми підготовки соціальних педагогів та потенціалу післядипломної освіти щодо підвищення якості надання соціальних послуг свідчить про наявність такого протиріччя: між становленням загальноприйнятої концепції неперервної освіти

педагогічних працівників, значущою роллю післядипломної освіти і неформальної освіти дорослих у ній та відсутністю в нашій країні цілісної системи післядипломної освіти соціальних педагогів.

Аналіз наукової літератури з проблеми підготовки соціальних педагогів свідчить про зростання протягом останніх років уваги теоретиків і практиків соціально-педагогічної діяльності до змісту, технологій, форм і методів післядипломної освіти.

Як зазначають українські науковці М. Кириченко, Т. Сорочан, Л. Карташова та Л. Оліфіра (2021), на рівні системи освіти України відбувається «диверсифікація освітніх послуг у системі післядипломної освіти на засадах, визначених Постановою КМУ від 21.08.2019 р. № 800 «Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 27.12.2019 р. № 1133)» (с. 48). Науковці наголошують, що професійний розвиток сучасних педагогічних працівників здійснюється в закладах та установах формальної і неформальної післядипломної освіти та освіти дорослих з впровадженням у процес підготовки інновацій.

Брак системних досліджень підготовки соціальних педагогів в умовах післядипломної освіти; нестача теоретико-емпіричних досліджень базових положень організації проектної діяльності в соціально-педагогічній сфері, а також недостатність використання інноваційних технологій для розвитку професійних компетентностей сучасних соціальних педагогів зумовили тему статті.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні педагогічних умов підготовки соціальних педагогів до проектної діяльності в післядипломній освіті.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Проектна діяльність у закладах освіти. Зміни соціально-освітнього середовища потребують від педагогічних працівників постійного професійного зростання. Післядипломна освіта в Україні є основною організаційною ланкою підвищення кваліфікації. Важливим завданням післядипломної освіти залишається якість надання освітніх послуг різним категоріям педагогічних працівників. У ст. 60 Закону України «Про вищу освіту» (2014) вказано, що післядипломна освіта характеризує «спеціалізоване вдосконалення освіти та професійної підготовки особи шляхом поглиблення, розширення та оновлення її професійних знань, умінь та навичок або отримання іншої професії, спеціальності на основі здобутого раніше освітнього рівня та практичного досвіду». В умовах післядипломної освіти в педагогів здійснюється розвиток професійної самосвідомості, виокремлюються напрями подальшого професійного вдосконалення щодо застосування в професійній діяльності інноваційних технологій, форм і методів роботи.

До сучасних інновацій у соціальній педагогіці ми відносимо проектну діяльність. У зарубіжних джерелах поняття «проектна діяльність» у соціальній сфері розглядається у двох аспектах: 1) у контексті соціально-педагогічного проектування як процес розроблення теоретичних моделей соціально-педагогічних програм і методик їх застосування для різних цільових груп населення (Global standards for the education and training of the social work profession, 2019); 2) як система, що охоплює певну сукупність взаємопов'язаних засобів і процесів, необхідних для створення організованого та цілеспрямованого впливу, якій притаманні лише деякі риси професійної діяльності (Phelan, 2015).

На переконання R. Horbatiuk et al. (2020), «проектні технології є одними з найбільш перспективних і ефективних інноваційних технологій, що дозволяють розвивати широкий спектр компетентностей під час вивчення різних навчальних предметів». Використання проектних технологій в освітньому процесі має такі переваги:

1) орієнтація педагогічної технології на особистість студента, його природні здібності та інтерес до вивчення навчального предмета, а також його або її внутрішній потенціал для виконання визначених творчих завдань;

2) розвиток проектних навичок, необхідних для виконання професійних обов'язків. Проектні технології об'єднують два процеси: розвиток знань, умінь і навичок та їх практичне використання в майбутній професійній діяльності (Horbatiuk et al., 2020).

З перевагами проектних технологій безпосередньо для підготовки фахівців із соціальної роботи погоджується Л. Тюття (2007), підкреслюючи поєднання теоретичного і практичного складника:

- повніше й ефективніше використання здобутків теорії соціальної роботи в практичній діяльності фахівців з соціальної роботи, соціальних служб; цього можна досягти шляхом належного проектування змісту освіти, врахування в змісті навчальних дисциплін науково обґрунтованих інноваційних технологій та методик із соціальної роботи;

- досягнення в процесі підготовки фахівців із соціальної роботи за допомогою методу навчальних проектів адекватних уявлень студентів про практику соціальної роботи, глибшого засвоєння практичних умінь і навичок.

У практиці підготовки соціальних педагогів до професійної діяльності накопичений певний досвід використання проектних технологій (Cogburn et al., 2022; Протас, 2021; McGookin, 2023), проте на сьогодні не розроблено цілісної методичної системи, спрямованої на їх підготовку до впровадження проектної діяльності в професійну діяльність.

З огляду на вищезазначене здійснимо обґрунтування педагогічних умов підготовки соціальних педагогів до проектної діяльності у післядипломній освіті.

Визначення педагогічних умов. Спочатку уточнимо поняття «умови» у контексті проблеми нашої роботи. Умови – це «необхідні обставини, які уможливають здійснення, створення, утворення чого-небудь або сприяють чомусь; обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь» (Великий тлумачний словник сучасної української мови, 2005, с. 1295).

Поняття «педагогічні умови» науковцями визначено як: система певних форм, методів, матеріальних умов, реальних ситуацій, які об'єктивно склалися чи суб'єктивно створені, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети (Пехота, 2003); складові елементи «освітньої системи, цілісного педагогічного процесу, який опосередковується активністю всіх його учасників;... вони відображають сукупність можливостей освітнього середовища (зміст, методи, прийоми і форми навчання та виховання, програмно-методичне забезпечення освітнього процесу) і матеріально-просторового середовища (навчальне та технічне обладнання тощо), що впливають на діяльність освітньої системи» (Литвин, 2014, с. 21). З огляду на різноманітність трактування поняття «педагогічні умови», його використання в нашому дослідженні потребує певної конкретизації. У наукових працях педагогічними умовами в процесі підготовки визначається характеристика освітнього середовища, де здійснюється ця

підготовка; обставини, необхідні для перебігу освітнього явища чи процесу; чинники, напрями та уявні кінцеві результати процесу підготовки.

Отже, педагогічні умови розглядаємо як складники освітнього процесу, від яких залежить організація освітнього середовища, де відбувається діяльність і реалізуються заплановані завдання цього процесу.

Узагальнюючи, зазначимо, що, формулюючи визначення педагогічних умов в тому чи іншому дослідженні, науковці інтегрують найважливіші взаємопов'язані чинники освітнього процесу. Аналіз наведених визначень показав, що їх можна звести до таких груп: 1) педагогічні умови є одним із складників освітньої системи; 2) педагогічні умови є сукупністю заходів освітнього процесу; 3) педагогічні умови є чинниками, що впливають на зовнішні та внутрішні обставини освітнього процесу.

Спираючись на вищезазначене, під педагогічними умовами у нашому дослідженні будемо розуміти чинники, обставини, необхідні й достатні для організації і проведення підготовки соціальних педагогів до проектної діяльності в післядипломній освіті.

Педагогічні умови підготовки соціальних педагогів до проектної діяльності в післядипломній освіті. До них нами віднесено:

- оновлення змісту курсів підвищення кваліфікації інноваційними модулями;
- наявність у соціальних педагогів готовності до проектної діяльності;
- вмотивованість соціальних педагогів до впровадження проектної діяльності у соціально-педагогічну роботу;
- використання інноваційних технологій у процесі соціально-педагогічної роботи;
- підвищення ефективності методичного супроводу підготовки соціальних педагогів у післядипломній освіті.

На наше переконання, першою педагогічною умовою підготовки соціальних педагогів до проектної діяльності у післядипломній освіті є *оновлення змісту курсів підвищення кваліфікації інноваційними модулями*, що забезпечують когнітивну основу готовності соціальних педагогів до проектної діяльності. Перш за все відзначимо, що в результаті аналізу освітньо-професійних програм та навчальних планів з підготовки соціальних педагогів закладів вищої і післядипломної освіти дійшли висновку, що в них частково відсутні курси з теорії чи практики соціального проектування. Сучасна тенденція до значного збільшення кількості навчальних дисциплін у закладах та установах післядипломної освіти негативно впливає на формування в соціальних педагогів проектної компетентності. Зважаючи на це, виокремлення першої педагогічної умови ми пов'язали зі зверненням уваги на змістовне наповнення робочих програм окремих навчальних дисциплін, що входять до змісту освітньо-професійних програм. До інноваційних модулів пропонуємо віднести соціально-педагогічне проектування, впровадження методу проєктів у соціально-педагогічну діяльність, методику підготовки соціальних проєктів.

A. Seidualiyeva et al. (2022) проводять аналогію між дослідницьким навчанням і проектним, зауважують, що багато процесів, які потрібно виконати під час підготовки проекту, насправді пов'язано з розв'язанням наукових проблем: ставити запитання, знаходити необхідні та надійні матеріали для проекту, складати план дослідження, збирати дані, аналізувати, робити висновки, презентувати проєкт. Таким чином, цілі та зміст навчального курсу слід організувати відповідно до дослідницького підходу, тоді студенти навчатися проводити дослідження і доб'ються більшого успіху в підготовці проєктів.

Для визначення наступної педагогічної умови нами здійснено у 2020–2021 рр. опитування 28 соціальних педагогів м. Києва і Київської області щодо їх готовності до проектної діяльності. Нами складено опитувальник із 5 запитань, метою якого було визначення наявності у педагогів готовності до проектної діяльності. Під готовністю до проектної діяльності ми розуміли цілісне внутрішнє особистісне утворення, що характеризується здатністю соціального педагога до індивідуального та групового (командного) виконання проектних завдань, наявністю у нього компетентностей до організації і впровадження соціально спрямованого проекту.

На підставі проведеного опитування виявлено: 1) 57,14 % респондентів (16 із 28 соціальних педагогів) на курсах підвищення кваліфікації були ознайомлені з проектною діяльністю, 25,00% (7 опитаних) лише чули про таку інновацію у соціально-педагогічній діяльності, решта 17,86% (5 соціальних педагогів) отримали знання про проектну діяльність під час неформальної освіти дорослих (на вебінарах, майстер-класах тощо); 2) 39,29 % респондентів (11 соціальних педагогів) ніколи в професійній діяльності не використовували метод проектів і не готували соціально-педагогічні проекти, 14,29% респондентів (4 соціальних педагога) лише частково використовували у власній роботі метод проектів та майже половина – 46,43% опитаних (15 соціальних педагогів) постійно використовують у роботі метод проектів і беруть участь у підготовці різних соціально-педагогічних проектів (результати опитування представлено на рис. 1). Водночас у більшості (89,29% опитаних) соціальних педагогів встановлено позитивне ставлення до використання методу проектів.

Рисунок 1. Результати опитування соціальних педагогів щодо використання в професійній діяльності методу проектів

Складено автором самостійно

Узагальнюючи результати опитування, відзначимо, що в опитаних соціальних педагогів встановлено тенденцію до їх часткової готовності до проєктної діяльності.

Ми погоджуємось з судженням Н. Муранової та О. Волярської (2020), що сучасний педагог повинен мати високий рівень професійної готовності до інноваційної діяльності, розвинуті проєктивні здібності. У професійній діяльності соціальний педагог повинен бути вмотивований до моделювання і проєктування результатів роботи. Тому наступною педагогічною умовою визначимо *вмотивованість соціальних педагогів* до впровадження проєктної діяльності у соціально-педагогічну роботу.

Реалізація цієї умови найбільш вдало відбувається за рахунок: створення сприятливого психологічного клімату в процесі підготовки соціальних педагогів на курсах підвищення кваліфікації; використання особистісно орієнтованої педагогічної взаємодії; формування й розвиток пізнавальних потреб соціального педагога в міжкурсовий період. Ці заходи спрямовані на розвиток позитивної мотивації до удосконалення професійної діяльності сучасного соціального педагога. Вмотивованість соціальних педагогів до впровадження проєктної діяльності в соціально-педагогічну роботу сприяє стимулюванню пізнавальної активності, формуванню нових компетентностей, професійній самореалізації і відповідальності за результати професійної діяльності.

Так, М. Sanfelici, А. Bilotti (2022), аналізуючи ставлення студентів до проєкту, учасниками якого вони були, підкреслюють, що ця робота допомогла їм почуватися більш відповідальними та посилити їхні уявлення про те, що вони мають силу сприяти суспільним змінам. Цей процес також викликав їхню емоційну залученість, критичне мислення, а також здатність до творчості та інновацій.

Наступною пріоритетною педагогічною умовою є *використання інноваційних технологій у процесі соціально-педагогічної роботи*. Специфіка соціально-педагогічної роботи в сучасних умовах висуває особливі вимоги до фахівця цієї сфери. Ця обставина зумовлює постановку питання щодо впровадження в процес підготовки соціальних педагогів в умовах післядипломної освіти інноваційних педагогічних технологій. Можна також констатувати, що основними засобами підготовки соціальних педагогів до проєктної діяльності в післядипломній освіті традиційно є лекції, семінари, практичні й індивідуальні заняття, вхідне й вихідне комплексне діагностування знань та умінь, конференції та круглі столи з обміну досвідом, консультації, самостійна робота тощо.

Реалізація вищезазначеної умови передбачає використання в процесі підготовки соціальних педагогів інноваційних педагогічних технологій, до яких входять і проєкtnі. Метою цієї умови є оновлення змісту післядипломної освіти, внесення новоутворень в традиційну систему навчання соціальних педагогів на курсах підвищення кваліфікації. Також сюди віднесемо і доповнення післядипломної освіти формами і методами неформальної освіти дорослих. Також пропонуємо доповнити підготовку корисними гіперпосиланнями на Internet-ресурси, довідковими матеріалами з питань організації соціальних проєктів, мультимедійним аудіовізуальним контентом з питань професійної діяльності соціального педагога.

Наприклад, М. Sanfelici, А. Bilotti (2022) аналізують досвід використання студентами цифрових медіа для виконання практичних проєктів. Автори доводять, що цифровізація сприяє створенню інновацій, розвиває, окрім професійних компетентностей, креативність, критичне мислення, компетентності у використанні цифрових технологій для просування соціальних змін.

Такий підхід до процесу підготовки допоможе створити атмосферу професійного зростання, яка перетворює соціального педагога не лише в суб'єкт навчання, але й у суб'єкт власного професійно-особистісного розвитку.

Останньою педагогічною умовою є *підвищення ефективності методичного супроводу* підготовки соціальних педагогів у післядипломній освіті. Сутність цієї умови полягає в широкому використанні нетрадиційних форм навчання дорослих, а також нетрадиційних видів самостійної роботи, спрямованих на підвищення ефективності засвоєння соціальними педагогами компетентностей, покладених в основу ознак готовності до проектної діяльності. Зокрема, ми спираємося на тезу про те, що методичний супровід взаємодії повинен бути суттєво розширений формами і засобами неформальної освіти, за допомогою яких процес підготовки має стати для соціальних педагогів доступним у будь-якому місці в будь-який час і за потреби. Неформальна освіта передбачає також участь у вебінарах, майстер-класах, обмін цифровим контентом. Формами неформальної освіти виступають дистанційна освіта, колективна та групова робота між викладачами закладів післядипломної освіти, установами неформальної освіти та соціальними педагогами. У зв'язку з цим використовують засоби візуалізації, інструменти колективної і групової взаємодії з різноплановим навчальним контентом.

Так, V. Calcaterra et al. (2022) акцентують увагу на груповій роботі в колективних проєктах і підкреслюють її позитивний вплив на професійну підготовку студентів: вони отримують приклад того, як їхня діяльність приносить користь членам громади, а також підтвердження ролі спілкування і фасилітації соціальних працівників у роботі для загального блага.

Обґрунтовуючи практичну спрямованість професійного розвитку соціальних педагогів, A. Duddington et al. (2023), A. Howells et al. (2023) описують досвід таких форм навчання, як залучення досвідчених працівників до професійного розвитку соціальних педагогів, а J. M. Rooney et al. (2019), H. Jobling et al. (2023) – користувачів соціальних послуг.

Отже, визначені нами педагогічні умови вимагають від соціального педагога-практика постійного вдосконалення набутих умінь, навичок, компетентностей.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

У ході дослідження виявлено й обґрунтовано педагогічні умови, що забезпечують підготовку соціальних педагогів до проектної діяльності у післядипломній освіті: оновлення змісту курсів підвищення кваліфікації інноваційними модулями, що забезпечують когнітивну основу готовності соціальних педагогів до проектної діяльності; вмотивованість соціальних педагогів до впровадження проектної діяльності у соціально-педагогічну роботу; використання інноваційних технологій у процесі соціально-педагогічної роботи; підвищення ефективності методичного супроводу підготовки соціальних педагогів у післядипломній освіті. Кожна із визначених й обґрунтованих педагогічних умов має забезпечувати ефективний розвиток професійної компетентності соціальних педагогів і спрямовувати їх на подальше професійне зростання.

Перспективним напрямом удосконалення процесу підготовки соціальних педагогів до проектної діяльності в умовах післядипломної освіти є підвищення уваги до набуття ними компетентностей щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій, застосування комунікативних мережевих технологій, «хмарних сервісів», а також систем управління проєктами й управління даними.

Список використаної літератури

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В. Т. Бусел (Ред.). Київ: Перун, 2005. 1728 с.
2. Закон «Про вищу освіту». 2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 15.09.2023).
3. Кириченко М., Сорочан Т., Карташова Л., Оліфіра Л. Професійний розвиток педагогів у системі формальної й неформальної післядипломної освіти в період карантинних обмежень. *Вісник післядипломної освіти. «Серія «Педагогічні науки»*. 2021. Вип. 18 (47). С. 46–65. DOI: [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-18\(47\)-46-65](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-18(47)-46-65)
4. Литвин А. В. Методологічні засади поняття «педагогічні умови»: на допомогу здобувачам наукового ступеня. Львів: СПОЛОМ, 2014. 88 с.
5. Муранова Н. П., Волярська О. С. Готовність науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2020. № 3 (78). С. 56–62. DOI: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3\(78\)-56-62](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3(78)-56-62)
6. Пехота О. та інші. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій. Київ: А. С. К., 2003. 240 с.
7. Протас О. Проектні технології у процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів до роботи з обдарованими дітьми. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2021. № 1. С. 56–66. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.20.1.9>
8. Тюття Л. Проектування у процесі підготовки фахівців із соціальної роботи. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*. 2007. № 3 (5). URL: <https://ap.uu.edu.ua/article/244> (дата звернення: 15.09.2023).
9. Calcaterra V., Panciroli C., Sala M. Group and Community Work in Practice: Students Learning from Experts-by-Experience. *Italian Journal of Sociology of Education*. 2022. № 14 (1). P. 113–131. DOI: <https://doi.org/10.14658/PUPJ-IJSE-2022-1-7>
10. Cogburn C. D., Allen Ch. A., Frey W. R., Filippone P., Brown B. R., Witte S. The Racial Projects of White Social Work Students. *Advances in Social Work* Vol. 2022. № 22 (2). DOI: <https://doi.org/10.18060/25023>
11. Duddington A., Gowar D., Wall K. ‘Nothing about Us without Us’: the Voices of People with Lived Experience in Practice Education and Post-Qualifying Social Work. *The British Journal of Social Work*. 2023. Volume 53. Issue 3. P. 1766–1774. DOI: <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcad086>
12. Global standards for the education and training of the social work profession. *International federation of social workers*. 2020. URL: <https://www.ifsw.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/> (дата звернення: 15.09.2023).
13. Horbatiuk R. M., Bilan N. M., Sitkar O. A., Tymoshchuk O. S. The formation of educational environment in foreign language training of energy engineering students by means of project technology. *Journal of Physics: Conference*. 2021. Series 1840. DOI: [10.1088/1742-6596/1840/1/012047](https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012047)
14. Howells A., Walters S., Duckett N., Barker S., Clarke-Emmerson S., Darke J., Johnson C., Meggs Ch., Reeve S. ‘Is Gold Dust to My Mind’: Exploring Lived Experience in Social Work Education. *The British Journal of Social Work*. 2023. Volume 53. Issue 3. P. 1385–1407. DOI: <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcac218>
15. Jobling H. & Ii S. S. The Impact of Service User Involvement in Health and Social Care Education: A Scoping Review. *Practice*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.1080/09503153.2023.2248414>
16. McGookin N. K. ‘It was kinda like D.I.Y closure’. Using Photovoice to capture the experiences of final year social work students graduating amidst the pandemic. *Qualitative Social Work*. 2023. № 22 (4). P. 623–642. DOI: <https://doi.org/10.1177/14733250221105081>
17. Phelan J. E. The Use of E-Learning in Social Work Education. *Social Work*. 2015. № 60 (3). P. 257–264. DOI: <https://doi.org/10.1093/sw/swv010>
18. Rooney J. M., Unwin P. F. & Shah P. Keeping us grounded: academic staff perceptions of service user and carer involvement in health and social work training. *Journal of Further and Higher Education*. 2019. № 43 (7). P. 929–941. DOI: <https://doi.org/10.1080/0309877X.2018.1429581>
19. Sanfelici M., Bilotti A. Teaching Social Advocacy in the Digital Era: an Experimental Project. *Italian Journal of Sociology of Education*. 2022. № 14 (1). P. 227–245. DOI: <https://doi.org/10.14658/pupj-ijse-2022-1-13>
20. Seidualiyeva A., Stambekova A., Meterbayeva K., Arzanbayeva B., Aitzhanova, E., & Sekenova A. Development of the project activities of future primary school teachers based on a collaborative environment.

References

- Busel, V. (Ed.) (2005). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]*. Perun.
- Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» [Law of Ukraine On Higher Education] (2014). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- Kyrychenko, M., Sorochan, T., Kartashova, L., and Olifira, L. (2021). Profesijnij rozvitok pedagogiv u sistemi formalnoi j neformalnoi pislyadiplomnoi osviti v period karantinnih obmezhen [Professional development of teachers in the system of formal and informal postgraduate education in the period of quarantine restrictions]. *Bulletin of Postgraduate Education. «Pedagogical Sciences» series*, 18 (47), 46–65. [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-18\(47\)-46-65](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-18(47)-46-65)
- Lytvyn, A. V. (2014). *Methodological principles of the concept of «pedagogical conditions»: for the help of those obtaining a scientific degree [Methodological foundations of the concept of «pedagogical conditions»: to help those obtaining a scientific degree]*. SPOLOM.
- Muranova, N. P. and Volyarska, O. S. (2020). Readiness of scientific and pedagogical workers to implement key innovative trends in the development of education. *Education and development of gifted personality. Series «Pedagogy», «Psychology»*, 3 (78), 56–62. [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3\(78\)-56-62](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3(78)-56-62)
- Pehota, O. et al. (2003). *Pidgotovka majbutnogo vchitelya do vprovadzheniya pedagogichnih tehnologij [Preparing future teachers to implement pedagogical technologies]*. A. S. K.
- Protas, O. (2021). Proyektni tehnologiyi u procesi pidgotovki majbutnih socialnih pedagogiv do roboti z obdarovanymi ditmi [Project technologies in the process of preparing future social teachers for work with gifted children]. *The Scientific Issues of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Pedagogy*, (1), 56–66. <https://doi.org/10.25128/2415-3605.20.1.9>
- Typtia, L. (2007). Proektuvannya u procesi pidgotovki fahivciv iz socialnoi roboti [Project activity in the process of training specialists in social work]. *Aktualni problemi navchannya ta viovannya lyudej z osoblivimi potrebami*, 3 (5). <https://ap.uu.edu.ua/article/244>
- Calcaterra, V., Panciroli, C., Sala, M. (2022). Group and Community Work in Practice: Students Learning from Experts-by-Experience. *Italian Journal of Sociology of Education*, 14 (1), 113–131. <https://doi.org/10.14658/PUPJ-IJSE-2022-1-7>
- Cogburn, C. D., Allen, Ch. A., Frey, W. R., Filippone, P., Brown, B. R., Witte, S. (2022). The Racial Projects of White Social Work Students. *Advances in Social Work*, 22 (2). <https://doi.org/10.18060/25023>
- Duddington, A., Gowar, D., Wall, K. (2023). ‘Nothing about Us without Us’: the Voices of People with Lived Experience in Practice Education and Post-Qualifying Social Work. *The British Journal of Social Work*, 53 (3), 1766–1774. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcac086>
- Global standards for the education and training of the social work profession (2020). *International federation of social workers*. <https://www.ifsw.org/global-standards-for-social-work-education-and-training/>
- Horbatiuk, R. M., Bilan, N. M., Sitkar, O. A., Tymoshchuk, O. S. (2021). The formation of educational environment in foreign language training of energy engineering students by means of project technology. *Journal of Physics: Conference, Series 1840*. [10.1088/1742-6596/1840/1/012047](https://doi.org/10.1088/1742-6596/1840/1/012047)
- Howells, A., Walters, S., Duckett, N., Barker, S., Clarke-Emmerson, S., Darke, J., Johnson, C., Meggs, Ch., Reeve, S. (2023). ‘Is Gold Dust to My Mind’: Exploring Lived Experience in Social Work Education. *The British Journal of Social Work*, 53 (3), 1385–1407. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcac218>
- Jobling, H. & Ii, S. S. (2023). The Impact of Service User Involvement in Health and Social Care Education: A Scoping Review. *Practice*. <https://doi.org/10.1080/09503153.2023.2248414>
- McGookin, N. K. (2023). ‘It was kinda like D.I.Y closure’. Using Photovoice to capture the experiences of final year social work students graduating amidst the pandemic. *Qualitative Social Work*, 22 (4), 623–642. <https://doi.org/10.1177/14733250221105081>
- Phelan, J. E. (2015). The Use of E-Learning in Social Work Education. *Social Work*, 60 (3), 257–264. <https://doi.org/10.1093/sw/swv010>
- Rooney, J. M., Unwin, P. F. & Shah, P. (2019). Keeping us grounded: academic staff perceptions of service user and carer involvement in health and social work training. *Journal of Further and Higher Education*, 43 (7), 929–941. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2018.1429581>

- Sanfelici, M., Bilotti, A. (2022). Teaching Social Advocacy in the Digital Era: an Experimental Project. *Italian Journal of Sociology of Education*, 14 (1), 227–245. <https://doi.org/10.14658/pupj-ijse-2022-1-13>
- Seidualiyeva, A., Stambekova, A., Meterbayeva, K., Arzanbayeva, B., Aitzhanova, E., & Sekenova, A. (2022). Development of the project activities of future primary school teachers based on a collaborative environment. *Cypriot Journal of Educational Science*. 17 (10), 3604–3613. <https://doi.org/10.18844/cjes.v17i10.8228>

Стаття надійшла до редакції 02.10.2023

Прийнято до друку 26.10.2023

TRAINING OF SOCIAL EDUCATORS FOR PROJECT ACTIVITIES IN POST-GRADUATE EDUCATION: PEDAGOGICAL CONDITIONS

Nataliia Kucher

ORCID iD 0000-0002-7482-3259

Postgraduate student of the Department of Pedagogy,
Methods of Teaching Foreign Languages
and Information and Communication Technologies,
Kyiv National Linguistic University,
73 Velyka Vasylkivska Str., 03150 Kyiv, Ukraine,
natalikucher2012@gmail.com

The article is devoted to the analysis of pedagogical conditions for the training of social pedagogues for project activities in postgraduate education. The purpose of the work is the theoretical substantiation of the requirements for the teacher's profession and his personality. Pedagogical conditions for the training of social pedagogues for project activities are determined as factors, circumstances, necessary and sufficient for the organization and conduct of such training in postgraduate education. The main pedagogical conditions are singled out: updating the content of advanced training courses with innovative modules which provide a cognitive basis for the readiness of social pedagogues for project activities; motivation of social pedagogues to implement project activities in social-pedagogical work; using of innovative technologies in the process of socio-pedagogical work; increasing the effectiveness of methodical support for the training of social pedagogues in postgraduate education. The specified pedagogical conditions ensure the effective development of the professional competence of social teachers and direct them to further professional growth. The results of a survey of social pedagogues regarding their attitude to project activities are presented. It was established that more than half of the respondents at advanced training courses were introduced to the elements of project activity, a small part of social pedagogues received information about the specifics of project activity during informal education: webinars, master classes. It has been proven that the implementation of the specified pedagogical conditions requires the updating of educational and professional programs for the training of social pedagogues in the institutions of higher and postgraduate education, the using of innovative pedagogical technologies in the training process, the introduction of new formations into the traditional system of training social pedagogues in advanced training courses.

Keywords: pedagogical conditions, postgraduate education, project activity, readiness for project activity, social pedagogue, training.